

האם אתה עשוי מאבן?

Category: בראשית, נח

כשבנו את מרכז הסחר העולמי החדש, עלה דיון מהם החומרים המתאימים לבניית הבנין. מאלו חומרים נבנה מגדל בבל? ומהו המסר הרוחני מכך?

מה לעשות עם גראונד זירו

לאחר ספטמבר 11, 2001 אחרי פיגוע התאומים, התנהל דיון ציבורי מה נכון שיהיה במקום שבו נהרגו קרוב ל-3000 איש. היו שטענו שאסור לגעת במקום כי זהו מקום קדוש וצריך להשאיר אותו כמו שהוא. אחרים טענו להיפך, צריך לפתח את המקום שיהיה חדש לגמרי.

ראש עיריית ניו יורק בשנים שלאחרי הפיגוע, מייקל בלומברג, הבין שצריך להקים במקום יד ושם לנספים ובצורה מעוררת השראה.

הוא וראשי מדינת ניו יורק החליטו לבנות בנין אחד שיהיה הגבוה ביותר לפחות בחצי כדור המערבי. אדריכלים שונים הגישו הצעות לבניה: הייתה הצעה לבנות מגדל בן חמישים וחמש קומות, בגובה של 300 מטר ובמקביל תתנשא אנטנה בגובה של 243 מטר לערך, עשויה כולה מזכוכית ובראשה נורה דולקת לזכר הנספים ולאות לכך שארה"ב מיוסדת על שוויון וחירות לכל המין האנושי.

משטרת ניו יורק פסלה את הרעיון. הם טענו שזוהי רק שאלה של זמן עד לפיגוע הבא באותו מקום, ולכן לבנות אנטנה בגובה של 250 מטר שכולה עשויה מזכוכית תהיה טעות, כי אם חלילה יתרחש פיגוע הזכוכית תשבר, תחריב את הבניין עם הכובד שלה, ומשברי הזכוכית יפגעו אנשים רבים.

לבנות את הבניין מפלדה גם לא בא בחשבון. המהנדס של הבניין החדש סיפר שאת הפיגוע בספטמבר 11 הוא ראה בזמן אמת מחלון משרדו במנהטן. מישהו שאל אותו אם הבניין יכול להתמוטט והוא מיד ענה שזה בלתי אפשרי, כי הפלדה כל-כך חזקה שאין סיכוי שזה יקרה, אבל הוא טעה. החום של האש התיך את הפלדה והבניין התקפל ונפל.

האדריכלים הבינו שהם חייבים לבנות את הבניין מהחומר הכי חזק שקיים, והם הגיעו למסקנה שצריך לבנות אותו מבטון. הם לא הסתפקו בבטון הרגיל, אלא הם יצרו בטון שהוא חזק לאין ערוך מהבטון שמשמשים בו לבניה רגילה. הם יצרו ריבוע מבטון שהוא יהיה השדרה של כל הבניין, שיהיה בלתי אפשרי להחריב אותו, ובתוכו הם הכניסו את כל המעלות של הבניין החדש.

ואכן לאחר יותר מעשר שנים ובהשקעה של 4 מיליארד דולר נבנה בנין בגובה של 1776 רגל, שזה מסמל את השנה שבה ארצות הברית הכריזה על עצמאות.

מרכז הסחר העולמי [1] אחד, הוא הבניין הגבוה ביותר בהמיספירה המערבית והבניין השישי בגודלו בעולם. בנינים גדולים ממנו קיימים בסעודיה, דובאי, סין, יפן ועוד. לנו מספיק שזה הבניין הגבוה ביותר בארה"ב.

גורד השחקים המקורי

בפרשת השבוע, נח, אנו למדים על המגדל הראשון שבנו בני אנוש, או יותר נכון ניסו לבנות. אחרי המבול הרבה בני אדם חברו יחדיו בראשותו של נמרוד כדי לבנות יחד מדינה שתהיה הכי חזקה בעולם, ולבנות מגדל שבראשו יעמידו עבודה זרה, שאותה כולם יעבדו ולייתר את הצורך חס ושלוש של הקב"ה.

איפה הם בנו את הממלכה שלהם ואת המגדל? הם בחרו באזור מישורי בארץ שנער, עיראק של ימינו, כדי שכולם יוכלו לחיות יחד בלי הרים שיפרידו ביניהם.

אבל כאן נשאלת השאלה עם איזה חומרים הם בנו את המגדל? בטון לא היה אז, ופלדה גם לא היה שם.

בפשטות היינו משערים שהם בנו את זה מאבנים, אבל אומר לנו רש"י: "שאיך אבנים בבבל" (נח, יא, ג). בארץ מישור אין אבנים מספיק כדי לבנות מגדל, ולכן הם המציאו את הלבנה, שאותה אפשר לייצר מעשה ידי אדם. "ותהיה להם הלבנה לאבן".

אבנים זוהי יצירה של הקב"ה, הוא ברא את העולם עם אבנים. לבנים זוהי יצירה אנושית: מערבבים חול טיט ומים, מחממים אותם בשמש או ששורפים אותם בכבשן "ונשרפה לשרפה", ומהם יוצרים לבנים.

הקב"ה לא אהב את המגדל הזה. ראשית, בגלל שבנו את זה בתור עבודה זרה, אבל בנוסף לכך, המדרש אומר שלאותם אנשים המגדל היה יותר חשוב מהחיים שלהם עצמם.

המדרש מספר שכשלבנה הייתה נופלת מהבניין הם היו מתאבלים, 'יושבים שבעה', אבל כשאדם נפל מהבניין ומת הם לא שמו לבם לכך: "אם נפל אדם ומת לא היו שמים לבם אליו, ואם נפלה לבנה אחת היו יושבים ובוכים ואומרים אוי לנו אימתי תעלה אחרת תחתיה" (פרד"א כ"ד).

במקום שבו לבנים חשובים יותר מחיי אדם, אין עתיד לאנושות. ולכן הקב"ה החליט שצריך לבלבל את שפתם ולהפיץ אותם על פני הארץ.

אבנים לעומת לבנים

אומר הרבי, מהי ההוראה עבורנו: "ישנו דרוש של רבינו הזקן שבו מבאר החילוק ש"באבנים יש שני מדרגות. הא', אבנים ממש שהם בריאה בידי שמים, והב', האבן הנעשה בידי אדם, והיא הלבנה, שנעשית מן העפר על ידי בני אדם, שנעשית גם כן חזקה וקשה¹. וכידוע ומפורסם שגם מן הלבנים יבנו בנין בית חומה כמו מן האבנים, אך צריך תחלה הכנה איך לעשות הלבנים שיהיו חזקים ומתקיימים, והוא על ידי שישרפו אותם בכבשן האש² והיא האבן הנעשה בידי אדם, ולא בעצם תולדותם כמו אבנים ממש שהן בריאה בידי שמים.

"ובענין זה הוא החילוק בין ארץ ישראל שיש בה אבנים, לבבל שאין בה אבנים, כי אם לבנים: ארץ ישראל היא ארץ קדושה מצד עצמה³ ולכן היא גם "ארץ אשר אבניה ברזל", יש בה אבנים, והאבנים שבה הם טובות כמו ברזל של שאר הארצות⁴ אבל כאשר באים לבבל, חוץ לארץ⁵ אין "אבנים" שהם בריאה בידי שמים, אלא, רצונו של הקב"ה שיעשו זאת על ידי עבודה ויגיעה בידי אדם. יש לקחת חימר, עפר מן האדמה, ללוש אותו, ולצור בו צורה, ואחר כך לשרפו בכבשן האש, ואז תהיה לבנה חזקה ומתקיימת.

"ונקודת הענין: אף על פי שהעובדה ש"אין אבנים בבבל" היא חסרון, לכאורה, לגבי המעמד ומצב ב"ארץ גו'⁶ הרי לאידך גיסא⁷ יש ללמוד מהיגיעה הנדרשת בבבל⁸ לפעול בהחימר צורה ההוגנת, ולצרפו בכבשן, עד שנעשה בריאה חדשה שחדורה ב"רשפי אש שלהבת י-ה", כך, ש"מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה"⁹ אש האהבה להשם יתברך שבוערת בלבו של כל אחד מישראל". (משיחת כ' מנחם אב, תו"מ ה'תשכ"ד ח"ד ע' 326).

מה שהרבי אומר כאן זה שיהודי שגר בארץ ישראל, בצורה טבעית יודע יותר על יהדות, הוא לא צריך להזכיר לעצמו בחג הסוכות שהיום זה סוכות כי הרחוב הוא יהודי: בכל מקום שהוא פונה יש סוכה, הוא רואה יהודים עם לולבים וכו', בימי החג יש חופש בארץ והוא נקרא חופש של חג הסוכות, וכך בכל נושא יהודי, כמו אבן שהיא בריאה בידי שמים.

מה-שאיין-כן יהודי שגר בבבל שמסמלת את חו"ל צריך לדאוג לכל דבר יהודי. אם הוא לא ידאג לכך שהוא ידע שהיום זה חג סוכות, הרחוב לא יזכיר לו את זה. הוא מסוגל לשכוח לא רק על סוכות אלא אפילו על יום כיפור. בתפוצות אין אבנים מוכנות מעשה ידי שמים, אין יהודים שנולדו שלמים. פה כל אחד צריך לעבוד על היהדות שלו, כאן צריך לייצר לבנים להכניס אותם לתוך הכבשן, ולצרף אותם באש של הנשמה היהודית. אבל כשמייצרים יהודי כזה הוא חזק יותר ועמיד יותר מאותם אבנים שנולדו בלי מאמץ כלל.

יהודי שמחובר ליהדות בתפוצות בהרבה מקרים יש לו זהות יהודית חזקה יותר והוא יכול להתמודד ולנצח את הגלות. דווקא יהודי חו"ל יהיו אלו שיביאו את המשיח.